

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

КЫШТАГЛАШКЫННЫ— СОВЕТТЕРНИҢ КОНТРОЛЮНГА

Фермаларның, бригадаларның кыштагларында бо хүннерде чымшыгы, күженишчининг ажалы-иш хайныккан. Кыштык берге байдалдарын анып эртөр, инитиниң малының баш са-нын өстүрөр, чаш төлүн чидирер чокка калгалап алыр, про-дуктулуун бедирер дээш малчынар күш-ажылачы шылгалда-ны чедикчининг тудуп, бедик организастыг чоруун чер бол-ганда көргүзүп турар.

Чайгы үедө мал чеминиң курдавыраарын тургузуп, кыш-ка эки белектерининден республиканың хай ажал-агы-ларында кыштаглаашкын хур, чагай. Беш чылдың инитизи-ниң планын оналгаларын хуусаа бетинде күөсүдир дээш социалисттик чарышты кыштаглаашкыны организастыг эр-тирери-биле холбаштырып турар.

Бистиң республиканың ажылачы чынарлары бо чылын көдөз ажыл-агый продуктуларының бүгү хөвирлерин курунго са-дарыныч планын декабрь 25-не чедир күөсүдир хүлээлелиг. Бир сазар инитен-не 1700 кг сүтү саарын, бир хойдан-на 2,4 кг дүктү кыргырып, бир төрүр дагага оңаштыр 160 чуурган алырын, мыныстыг беда малдың дүмээр дендизин 300 кг, хойнуун 42 кг, хаванын 110 кг чедирерин хүлээлген. Бо болгаш өске-даа сорулгаларын чедикчининг күөсүдери кыштаглаашкынын хур, чагай эрттиреринден, ол харымсалгалыг кампанияга чер-чер Советтериниң удурутла-зындан болгаш контролдан база улуу-биле хамаржыр.

Хур кыштаглаашкын дээш демисеа-биле кады амгы үедө бир чымшыгыт үе—мал оодалашкыны чер-черде калба-рып турар. Кыштагларда малчынарның кылыр ажыла-ла хай. Чамдык черлерде мал чеминиң курдавыраарын эвээзден, ону хумагалыг чарыгдарын, чаш хураганнар хүлээп алыр чымшкыт калгалаары сагыш салыры эргежи чүгүлө. Ыракы каданнарда малчынарның сагыш болгаш амыдырал ханды-рылгасында четпестер бар. Ажылдың бо бүгү үчүстөрү—чүгүлө ажыл-агыйларның удурутчуларынның эвес, а харын чер-чер Советтериниң база сагыш салыр чүгүлө. Күөс-күөс, Советтериниң көдөз ажыл-агый талазы-биле до-гаамал комиссиялары колхозтар баштаар черлеринин, совхоз-тарынның дирекция черлерининг ажылынга холгаарлавын, спе-циалистер-биле бир денниң амылдааш, кыштаглаашкыны че-дикчининг эрттирерин хандыраар, ажыл-агыйга эвес чо-румдары болдурбазынга дузалар, ажылдың чыдып каап ту-рар үчүстөрүн чогур ой-шамда көдүрүп хүлээлелиг.

Ону нандыг аргалар-биле шийтирер болуру? Респу-бликада хей-хей чер-чер Советтери кыштаглаашкыны бай-далын хынап, депутаттарның хыналдаларын, рейдлерин ор-ганизастан турары эң-не таарымчалыг. Кыштаглаашкыны Советтериниң контролун күөсүдирер, четпестери баш бу-рунгаар эскерип, ону болдурбазынга ол улуг укур-дузалыг. Курдавыраары дилеп, оларны ажылаарында ындыг хемчег база улуг салдарлыг. Бо ажылдың эки дүрүлгөзүн чедик-алган Советтер бистиң республикада хай.

Чижээ, Таңды районда чер-чер Советтери кыштаглаашкы-на эки белектеринг киреринче чайгы үедө күженишчининг мөөнүзүн. Ам ында кыштагларда ситен, сазан, силос, кон-центраттыг чемин курдавыраары четчир. Кыштаглаашкыны эки эрттиреринге бир кол чүе малчынарның култура-амы-дырал хандырылганын район Совединиң куускомун ичкэнгеге алган. Ылангыя «Россия» совхозтун, «Коммунизмниң хе-рели», «Революцияның чалбыгы» колхозтарның удурут-чулары ыракы каданнарда хойжуларине үнүүшүннер кылыр эчкыерге транспортту тускайлап бээринче сагыш салбаан. Оң улашкандан район эмилгези белин малчынарине үнүүш-күн кылырының графикин күөсүтпейн турган. Таңды райпо-зу, Эгеге, Тимелге амылчын кооперациялары, Балгазын сельхозу малчынарине автолавалар чорударын сарадып, четпес амылдаан. Район Совединиң куускомун үстүндө бо дөг четпестери бүгү талаалыг хынаарында депутаттар активни хаара туткан. Хыналданың түңгелдиге ол айтырыны куус-комунун «хуралыгы чиди-биле тургускан. Ыракы малчы-нарны, Марачека сут-бардан формазының саанчыларын бы-жырган хей, чүгүлө хергелдиги аш-чөм болгаш улетпур барааннары-биле доктаамал хандыраарын Балгазын сельхозун-га, «Революцияның чалбыгы» колхозтун баштаар черин-ге, чунар-башкыларын доктаамал ажылаадыр ажал-агый-ларның удурутчуларына райкууском даскан. Район Со-вединиң куускомун бо чылдың февралың эгезинде колхозтар-ның болгаш совхозтарның удурутчуларынын, көдөз ажыл-агыйның специалисттерининг чөвүлө хуралын эрттирген. Кыштаглаашкының байдалын аңаа чугалажып көргөн. Ам-гы үедө районда инитиниң малының кышы байдалы хур.

Наа-Хем райкууском доктаамал комиссияларның болгаш де-путаттар бөлүктөрүнүн саналын өзүсүз ажал-агыйларга уду-р-дедир хыналданы организастаан. Кыштаглаашкының байдалында дээштик салдары ол чедирген. Чижээ, райкуус-комунун кижигүн, районун кол мал эчкизи эш Токарев «Коммунизмге орун», «Октябрь 14 чылы» колхозтарга, район Совединиң көдөз ажыл-агый талазы-биле доктаамал комис-сиязынң даргасы эш Есипов «Ленинчи орун», «Октябрь 30 чылы» колхозтарга барып, кыштаглаашкынын байдалы биле танышкан. Ол ажылды чорударда активке даянган. Кыштаг-лаашкында бир берге чүе чаш бээларның хопал турары-ның чылдагаларын тодараткан. Боттут дузаны чедирген. Хы-налдаларын түңгелдирер райкуускомунун хуралыга чуга-лашып, чогур хемчеглерин алган.

Ажыл-херетин чедикчининг болурун кийилер шийтир-дээр болгаш. Оларның үе-түңгелдиги ажылаарында таарым-чалыг бүгү байдалдарын тургузганы чер-чер Советтерге бирги чергенич сорулгасы болур. Ынангаш фермаларда чуртталга бажычтарынын, клубтарын, кызыл-булуңдарның библио-текелерин байлаан, малчынарның хандырылгасына садыг, култура, чонун амыдырал хандырылгы черлеринг ажылдакчыларын харымсалганын бедиде. Маңаа хама-рыштыр республикада чамдык чер-чер Советтерининг ажылы четпес дээрин айтса чогуу. Чижээ, Барыны-Хемчи рай-онда мал чеминиң курдавыраары кончүгү эвээш, малчынар-ның чүгүлө хергелдиги аш-чөм, улетпур барааннары-биле хандырылгасы, солун, сеткүүл чедиргези кууа деңгелде бо-луп турар. Райкууском, оң көдөз ажыл-агый эргелели ындыг четпестери чаладырынын дээштик хемчегтерин алыр укур-луг. Бо районда малдың суггарылганын эки организастаан. Сутну чымштып, чамдык каданнарын сүрүп барып соом суг-дан суггарып турары таарымчалыг.

Кыштагларда хайныккан хай талаалыг ажал-ишке чер-чер Советтерининг удурутчуларын болгаш контролун хур бүгүдө ишчигелдиги эргежи чүгүлө. Хыналдаларын, рейдлерин, ажылдың өске-даа дээштик эргелешчининиң ой-шамда дет-кир, инитиниң планын хөжүмдөзгө идеелигиди салаар-ны чедирер. Кыштаглаашкынын хур-менд эрттиреринге бүгү талаалыг дузалары чер-чер Советтериниң мурнуна хүнүнү чүгүлө сорулгасы болуп ужулуп.

Чалбычы Форум

КӨРГҮЗҮГЛЕР ЭКИЖЭЭН

Тоску беш чылдың ийги чымынң планынң даалганы Кызылдың оңт комбинатында ажыл-ишчилери хуусаа бетин-де боттаандыр доп шудур-гу амылдап турар.

Комбинат япарыда ийги продуктулар баштаан 118 хуу, продукция сайгар-арыны оналганы 117 хуу күөсүткен. Айда 550 тонна элти бүдүрүп турган. 713 тонна, 85 тонна колбаса кылыр хүлээлелиг 88 тон-на чедирген. Күш-ажылдың бүдүрүлгөзүн бедиреринг даалганы коллектив күөсү-көт.

Оңт комбинатында соци-алисттик чарышты эки органи-

застан. Ында бригадалар, пехтер болгаш түс-түс инжи-лер боттары аразында чарыш-тыг.

Комбинаттың чамдык дериг-херекселдерин чарышты, мо-ханизация. Оңт ажалыга мал согар дөхти ол болур. Бир эвес моон мурнуңа ол чөк хүндө 500 баш малды соп турган болза, ону мекендеш-таанышкы ботка оңт бүдү-рүлгөзү дика өскөн.

Бүдүрүлгенин ажалымын-рып эртен, кеско түскү ай-тобс-биле чедирер турар. Оңт түңгелдиге амылдан оңаштар чоруктар эвээзден. Чүрүм үрчкылерин эш хуушун судууга көрүп, оларга көтүтү

Совет-ирак чугаалажышкыннар

Февраль 14-де Кремльге Араб социалисттик аратыга партияны (БААС-ты) Регионалдыг удурутлаа-ның чыгыш секретарынын орадакчысы, Ирак Республи-каның Революстуг команди-рал чөвүлелиниң дарганын орадакчысы Садам Хусейн баштадыр Ирак Республи-каның Совет Эмгекчилер ке-лген партия-чакан делегация-лар-биле чугаалажышкын-нар эгезден.

Чугаалажышкыныларга ирак

таладан БААС партияның Регионалдыг удурутлаа-ның чыгыш секретары, Революстуг ко-мандыла чөвүлелиниң кежи-гүнү, даштыкы херестер ми-нистри Муртада Сад Абдел-Баки, БААС партияның Ре-гионалдыг удурутлаа-ның кежи-гүнү, Революстуг кома-ндылал төвүлелиниң ийги айтырылар талазы-биле бю-розуңуң кежи-гүнү Мухаммед Фахыл, албанын өске-даа кижилери киргип турар.

Чугаалажышкыныларга со-

вет таладан СССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң Дарга-сы А. Н. Косыгин, СЭКП ТК-ның секретары Б. Н. Пономо-рев болгаш өскөтөр-дээ кир-гип турар.

Чугаалажышкынылар үр-гүлчүтүр.

(СЭТА).

Эш Янош Кадарның Москвада келгени

СЭКП ТК-нын чыгышын баулар Венгрияны Соци-алисттик ажалчы партиясы-нын Төп Комитетининг Бирги секретары эш Я. Кадар ажал бауу-биле эвес найралчы аян-чорун кылыр-биле февраль 11-де Москвага кел-ген.

Шереметьево аэропортта эш Я. Кадарны СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары эш Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын секр-етары эш К. Ф. Катусев, СЭКП ТК-нын кежи-гүнү, СЭКП ТК-нын элде эргелешчин эш К. В. Русаков угткан.

(СЭТА).

Организаствы эгелээр

«Тыва даг-дүгү» тудут эргелешчин ажалчыныр бол-гаш инженер-техниктиг ажал-дакчылары СССР-ниң тургу-тулганын 50 чыл оюн күш-ажыл чедикчинер-биле төлөтпөт укур, тоску беш чылдың ийги чымынң планын оналгаларын ху-саа бетинде күөсүдир дээш бедиктен социалисттик хүлээ-гелерин күөсүдир эгелээр.

Тоску беш чылдың ийги чымын баштайт ай-я-варыда керээс өзүсүз кылыр тудут-монгол ажалчынын пла-ны 101 хуу, болуун күжү-биле кылырын 131 хуу кү-үсүткен. Оңт ийги «Тыва даг-дүгү» тудут эргелешчин дөрт коллективтер ай пла-нын тургузуу ажал күөсүдир, эки амылдаан.

Хочун тудугжулар Дмит-ров Монте-Намыга, Давы-ры Кадар-оолга, Монте-На-мы Дамидыга болгаш Са-лам Кара-оолга удурун да-ла, баштагы-бетониктер бу-

галдары хүн, ай оналгаларын доктаамал ажал күөсү-дир, коллективке социалисттик чарышты мурнуку олурун-да чоруп турарлар. Бо чылын май айда амылдаа кийер 600 олуттуг клуб тудууга Наталья Юнусова болгаш Зинаида Салман баштаган иштүкүр-малырлар брига-далары төлөтпөт ажалчыны төмөтпөт ажал дүрөткөт.

Т. ТАЛАНЧИК.

«Шынык» көр.



Кызыл хоорайда районнар аразының «Сельхозтехника» каттыжаалышкынын коллективин СССР-ниң тургузтулганын 50 чыл оюнга төлөтпөт укуржыры-биле бедиктен хүлээлелерин алган. Ол бүдү-рүлгенин меканизаторлар бо чылдың бирги кварталында 58 тракторну септен үдүрерин март 25-ге доозарып хүлээлген-нер. Олар январьда 18 тракторну септен дооскан. Февраль айың социалисттик чар-ышты амылаар болгаш түс-түс кижилер аразында үрүлчүлөп турар.

Бо айда оларның даалганы база улут. 20 тракторну септөө, белек байдалга тургузар укурлуг. Ол оналганын па-ныкын күөсүдирер Даржай Түтүш, Алексеев Абган, Ондар Байыр-оол олар төлөтпөт үдүрү кирер турарлар. Септе-гени бедик шынаары-биле кылыр, бүдү-рүлгөзү амылаар билер дүржүлгөт.

механизаторлар чарышкы сапаларын кийир, ону бүдүрүлгө ажалчылар те-дип ол келген. Эртең чылын 15 киж 13 ажал сапалыг кийер. Иштээш-биле оон 8000 рублдың экономикага ажал алган. Бо каттыжаалышкында иштү 300 хөре киж пехтерде, үчүстөрдө демит ажалдап, Таңды, Улуг-Хем, Бин-Хем, Каа-Хем районнарының ажал кийер тех-ника эки шынаары септөөр хөмү-дашкын чок үрүлчүлөп турар.

Бо туруктарын солгай талазыга сеп-тен дооскан тракторларын чамдык ма-шина-трактор мастерскаларын эргек-чел Виктор Мельников-биле эскавр Алек-сандр Абган. Оң талазыга механик Вик-тор Хоробанов биле моторист Даржай Түтүш.

О. ОХЕМЧИНИК фотолары.



Совет чазактын МЕДЕГЛЕЛИ

Американың Каттышкан Штаттарында агрессия поли-тикасында Вьетнамда болдур-ган чепсестик меканизация-ны он амыл чыда үрүл-чүлөп турар. Ол үеңг дүрү-дүлө Вьетнамда авантюри-стын ажалында турар дута-йан америк самардарын бот-тут анализ херекселер турар.

«8 чүгүлө тургузтулган планын» хүлээп алары дөр-дө херек кийрида Вьетнам-ның патриотчу күштери бо-ончелоп холдон салып, бүрү-нү-биле дүжүн боор укурлуг дээш ол болур аны.

Февраль 2-де Мунуру Вьет-нам Республиканың Револю-стуг тур чазактын медег-ле-лине болгаш февраль 5-те Вьетнам Демократик Респу-бликаның чазактын медег-ле-лине чотуг дөмөдөгүлө-биле алыр, «табыл план» дээр чүрөп чүгүлө агрессия дайын-ны «сметамалыгы» ар-гаш-биле үрүлчүлөп сору-галы салган.

Мунуру Вьетнам Республи-каның болгаш Вьетнам Демок-ратик Республиканың чазак-тарынның чотуг, тайбын-ның идеяларын сийиксөөн ту-ружы-биле эр-сеткенин кат-тыштырылганы, Совет чазак бодунуң хамы бүдүрүлгө-биле алыр, вьетнам айттырып, өзүлүг таарыштыр шийтир-дөөрне боттут үдүлгө 7 чүгүлө тургузтулган сапал болур дээрин медегел-тур, ол самардары бо чылдың февраль 2-де Мунуру Вьетнам Республиканың Революстуг

ЧАСКА БЕЛЕТКЕЛДЕР

● ВЛАДИМИР. Сузаль ра-йонун «Заря коммунизма» таргашкыны тараачылары «Хүн бүрүе—келер үениң дү-жүл экин ажалда» деп кый-гырыгы аңаа-биле ажаллап турар. Алар Курсктин тара-жыларын шөлдерин бедик културага дөң чарышты калыктар кийгилерин баш-тай харымаланнарын бирээш болгандар. Ичкэнгаш колхоз-чулар 1975 чылга чедир рек-тардан 40 тонна тарааны, а картофелди—ийн чүс центнер чедир деп ший-тирээш.

Ол ажал-агый чазын чажар талаа үреинин арыткан, бо-байдалы алган. Оларны шүтүзүп бирги болгаш ийги чергенич конишкыны чедир бедиктеп. Часка таргаш-а жалдыга киржир техниканы шүтүзүп бедон байдала ап-парып тургускан.

● ДОНДА-РОСТОВ. Облас-тын арыгал заводтары Дон-нун колхозтарыга болгаш сов-хозтарыга курууза үреинг бедиктеп боор планнарын ажыр күөсүткен. Ичкэнгаш ону тас-кы таргашта 20 муң тонна ажалы бедиктеп. Ол бүгү та-рыкта шөлүкө шүтүт чедер.

● САРАНСК. Мордовияда бүгү тракторларын үштүк бир кезини—үм, муң машиналар-ны бедиктеп шүтүмүдө тур-гускан. Ол ийгиш республика-нын ажалдар болгаш кул-тиваторлар септөөр планы ба-ла ажыр күөсүткөт.

● БАРНАУЛ. Алтайны мас-терскаларында тракторларын болгаш таргаша техниканы септөөр ажал кийин-тулук чо-руп турар; ол ийгиш шөл-дерде чүс-чүс тракторлар хар-лабылдан чоруп турар. Ам бе-ли меканизаторлар 250 муң гектар өрени харын бөлүп.

Чемпиондун. Чемпиондун отрядтары беш миллион тонна органиктиг чемпиондун шөлдерин септүүт төккөн. Ол болза эртең чылын чазын та-жы тарып тараа шөлдерин-ге төккөндөн ийи миллион тонна хай боор турар.

● ТАШКЕНТ. Ташкент, Са-марканда, Сыр-Дарыа областа-да сугаттыг черлерин хары-нын кылыны 40—50 сантй-метр чедир турар. Ичкэнгаш чазын хар черин мык суггара-рылга ажалыг болор, хөвө-ниң үнүп өзөргөт дика таарымчалыг болур.

Чыккылааа солк болза-да, мелпорторлар суггарыла се-зонунга хай бедиктеп тур-рарлар. Олар ам Аму-Дарыа-нын шынаанында, Зарафшан-ны болгаш Сыр-Дарыанын уунарында курулуг черлерин арыткан, суг бугазынын үнүп септөп, сепил турарлар.

(СЭТА-нын көр.).

СЭКП Төп Комитетинден, СССР-ниң Дээди Совединиң Президиумундан болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүлелинден

СЭКП Төп Комитети, СССР-ниң Дээди Совединиң Президиуму болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүлели СССР-ниң Дээди Совединиң депутаты, ажылачы чоннар депутат-тарынның Горький область Совединиң куускомунун даргазы Иван Иванович Чугунов-туң үр үеде аар аараан сөзүндө 1972 чылдың февраль 10-да мөңзүнүн ханы иажы-дап-биле дыйнадып тур.

СЭКП ТӨП
КОМИТЕДИ

СССР-НИҢ ДЭЭДИ
СОВЕДИНИҢ
ПРЕЗИДИУМУ

СССР-НИҢ
МИНИСТРЛЕР
ЧӨВҮЛЕЛИ

дулаан. Ол үеде шарыжык-
туушкы бирөөлөргө да «ху-
кта 2 ки салас, 0,6 ки ишпик-
ти берип турган, сугатарыны
мына Газа багаты организастаан.
Мынагы байдал районун өскө-
дө даа ачык-агылардыктан
илерөө. Ол дугуяны курууе
инспекцияны соокко, колхоз-
тарга үрүгүчү сагындырыш

◆ 2-ги арын ◆ 1972 ч. февраль 13

